

Милан Манић

Аристотел је крив

Дойустио је Исусу да васкрсне

— Аристотел је главни кривац што је Исус васкрсао! Без имало задршке осуди филозофа професор физике Милошевић.

— Немојте тако говорити. Аристотел је био диван и препаметан човек, задужио је човечанство.

Прекори га колега, професор Пејовић.

— Ма како диван! Тај је, као и већина његових сународника, презирао рад рукама! Дичио се својим бриљантним умом и тиме што не мора да се замара тривијалностима. Живео је узвишеним животом, трагао за истином, али на терет робова!

Оспори његову човечност професор Милошевић.

— Али такво је време било. Није он створио робовласништво, већ се у њему затекао. Рођен је у старом веку, побогу.

Колико-толико покуша да га одбрани Пејовић.

— Вуцибатина која је живела на туђи рачун! Ето ко је био твој Аристотел!

Приказа га као обичног лопова Милошевић.

— Сад претерујете! Ви сте, биће, љубоморни! Да, завидите човеку коме нисте ни до колена!

Не издржа Пејовић.

— Ја том смежуранку да будем до колена?! Тај је био мален, а ја сам за њега атлета и горостас!

Још више се разгневи Милошевић, алудирајући на Аристотелову импотенцију.

— Шта ви замишљате да сте? Ко сте ви да судите човеку који је дао немерљив допринос филозофији и науци?! Логика! Еј, логичка начела и методологија! И ви их користите у свом послу.

Одбруси му Пејовић.

— Тај је уместо квантитативне засновао квалитативну физику, па смо чекали две хиљаде година да се његове заблуде отклоне!

— Али шта је све урадио сам, без премца!

— Бадава све! Говорио је о стварима о којима појма није имао. Његове идеје су узимане као свето писмо,

и нико их вековима није преиспитивао.

— Зар је могао бити безгрешан? Човек је, побогу!

Џаба устаде у одбрану Пејовић.

— Тај лењивац није сумњао у властити ум! Да је користио руке, можда би схватио да природни закони могу да се математички опишу! Где би нам био крај?! Зајеца Милошевић.

— Не могу га осуђивати због тога. И он је био производ свог времена.

— Производ, производ... али та његова супериорност мирише ми на нацизам, на фашизам, на све оно најгоре што је човечанство створило. Замишљао је себе као натчовека! То није само надменост – већ је то знак болести.

— Ипак не. Само је поновио преовлађујуће ставове. Ништа више.

— Не! Погрешио је. И тачка.

— Што толико запињете да умањите Аристотела и његов ум?

Упита Пејовић.

— Зато што нас је то коштало. Као човечанство. Да је само једну стрму раван поставио, да је погледао како се куглица креће и убрзава... до чега бисмо све дошли? Галилео, Њутн, све је то могло раније. Да је само увео математику, засновао експеримент, физика би кренула другим путем.

Замисли се Милошевић.

— Није то гаранција за индустријску револуцију, за напредак.

Покуша да га убеди Пејовић.

— Јесте! Људи би копали небо и земљу у потрази за законима природе. Зато што би људи били ослобођени негативних страна религија. Па, можда ни до Исусовог рођења не би дошло?!

— То је одвећ натегнута претпоставка, колега!

— За мене није! Моја вера је непоколебљива! Сигуран сам. И на почетку нове ере већ би нека браћа Рајт летела. Неки други Гагарин би био у свемиру. Неки Армстронг корачао по Месецу. Не би ни било потребе за Исусовим васкрсењем. Већ бисмо живели у царству небеском. Овде. И сада. Проклет био!

Застаде на трен, професор, па настави, али сада покајничким гласом.

— Извинете, драги колега. Превршио сам сваку меру. Надам се да ће ми Аристотел опростити уколико ме је слушао са неког другог места. Ја сам изван себе. Безнађе се преобразило у бес који би порушио све пред собом.

Заплака се скрхан од туге.

— Како ти је ћерка, друже?

Тихо упита Пејовић сачекавши да се Милошевић исплаче.

— На самрти. Нема лека.

— Жао ми је.

Саосећајно рече Пејовић.

— Дани су у питању.

— Бићу ту за тебе.

— Знам. Хвала ти.

— Држи се, друже.

— Морам.

Збогом

— Ја ћу бити предат забораву!

— Професоре то није могуће!

— Своје кости ћу дати земљи. Земља ће чувати моје тело колико природни закони распадања допуштају. То је васцела истина.

— Ваше дело је импозантно! Ви ћете живети кроз ваш опус. Он је преобиман. Додуше, доста тога је грађа, непрерађено, али вредни студенти су пажљиво бележили сваку вашу реченицу. Оне су обликоване и набијене смислом и интелектуалном снагом. Ви сте се предали раду. Ни једну импресију нисте пропустили да прибележите. То су хиљаде страница рукописа! Плус 20 готових књига.

— Јесте. То што сам по вазда бележио и шта треба и не треба, а учинио ми се значајним, да случајно не пропустим нешто важно, коштало ме здравља. Ја сам са 55 година као седамдесетогодишњак.

— Прво. Никад не бих рекао за вас да сте стари. Ви зрачите интелигенцијом и топлином какве нема. Додуше, тело вам је крхко. Напросто, нисте атлетски тип. Друго. Глас вам је умилан и ни један ваш студент нити читалац није био ускраћен одговора! Молим вас! Па

поред толико посла ви сте свакоме поклонили пажњу. Удостојили сте га одговора. Нисте се само лаконски захвалили нити писали по скраћеној шеми. Чак сте све одговаре сакупили и издали збирку: „Одабрана питања читалаца и одговори.“ Већ сте по томе најбољи човек на свету. Толика блискост и непосредност у односу писац читалац није виђена у свету књижевности. Треће. Ваша доброта је малтене света. Светачка. Ви сте светац.

— Џаба. Ја сам пропустио сам живот водећи живот какав сам хтео или мислио да је вредан пажње, па и хвале. Нарочит. А о себи нисам размишљао мимо умског. И ван духа. О властитој жељи, телесном задовољству. Већ сам се понео аскетски. Сневао сам душевну насладу и испуњеност. Предан стваралаштву и књигама. Свој дух сам оробео. Заробео га у прозу и поезију. Мислио сам да је то највећи могући домет и постигнуће. И сада, ви кажете, да сам задужио човечанство? Да нећу умрети? Па како ја могу духовно да нестанем кад сам своју будаласту душу заточио у књиге?! Уместо да сам живео. Или, макар, направио какав отклон. Здраву мешавину. Равнотежу.

— Зато идете са факултета сада када сте унапређени и овенчани највећом наградом?!

— Зато! Остатак живота живим по диктату тела. Макар то био најгори телесни позив. Порив. Грех. Да. Сам грех. Обитаваћу у греху. То ће ме вратити међу живе. Отпутоваћу што даље. Променити име и лик. Маскираћу се. Прогласиће ме за несталог. Мртвог. Да. — Вама је ипак стало до вашег рада и награда чим идете у грех али да свет не зна? И маскирате се.

— Помало јесте. Не могу да се одрекнем тог дела мог живота. Проклет био! Кад сам био заведен интелектом. Он ме је поробио. Идеја ме је умало појела живог. Одох дечко. Ти си био мој најбољи студент. И пријатељ. Збогом.

— Збогом најдржи професоре.

Себичност, разуме се

Телесни чинилац постојања тек је пролазна станица живота. Нарочито обликована, баднословна гомила честица, које титрају у складу са законом бивања. Обновљивих — у извесној мери — али осуђених да се, на крају, разиђу у околни простор. Ма колико се њихов

привремени власник грчевито опирао.

Смрт тела је неминовност. Силе хаоса растављају честично јединство. Као да се честице рутају структури у којој су, силом прилика, биле уграђене. Структури која их је приморавала на кружно кретање у служби очувања домаћина, крутим физичким и хемијским силама.

Он је, пак, био сасвим незаинтересован за ту спознају. Жудео је да нагомила масно ткиво — симбол преимућства још од прапочетака. Тек одскора оно бива сагледано као знак болесне статичности. Савремене неактивности, проглашене за масовну незаразну болест. Наш јунак се, стога, морао одрећи седалног начина живота. Уместо изораних њива или броја грла стоке, почео је бројати калорије и оргазме. У њима се, најпре, наслађивао, а затим потврђивао као љубавник. Уместо прикупљања надахнутих прича и интрига, окренуо се искључиво себи. Свом телу које је решио провести кроз живот без много буке. Као да му је лични интерес постао једини путоказ успеха.

Кретање ка смрти било је неумољиво. Није било разлога супротстављати му се. Нити мењати тренутке уживања зарад освајања идеолошких циљева. Колико год примамљиви били. Макар му обезбедили место у књизи бесмртних. Продужили му рок кроз памћење на доброчинства, изуме, уметничка дела.

Назвати школу по њему, научну установу или дом културе — није имало никаквог смисла. Зашто би се жртвовао за благостање других? Зар није праведније према себи бринути о сопственом бољитку? Давати себе неком другом — осим самом себи? Од тога нема никакве користи.

Разуме се.

Бесмртни милијардер

Чувени новинар је питао најбогатијег човека на свету: — Шта ће вам те силне милијарде? То лоше утиче и на крвне судове, и на жлезде са унутрашњим лучењем, и на пробаву, а — ако ћемо поштено — и на душевни мир, па напослетку и на самоспознају о властитој грабежљивој природи.

Зар сада није прави тренутак да уз многобројне профитабилне и производне делатности, покренете макар неке пројекте за побољшање животних услова сиро-

машних људи? Рецимо да донирате бар 5% богатства за лечење и помоћ болесника и да уложите још толико за истраживање и откривање нових лекова на којима ћете приде и зарадити, као и у примарној производној делатности?

Милијардер је, за своју нарав, одвећ стрпљиво ћутао, те новинар настави да поставља питања покушавајући бар мало да га скрене на пут доброчинства.

Шта је то за вас делић богатства, а када бисте уложили и половину, и тада бисте били први на листи најбогатијих људи на свету. А људи би на вас гледали као на истинског човекољупца и добротвора. Зар постоји нешто лепше од тога?

Пребогати човек погледа новинара право у очи и рече: — Лепше је само то да ја постанем и останем једини богат и да поседујем све на свету. Тада бих напослетку могао да одахнем.

— Али чак и да је тако, ви не бисте могли да понесете све са вама у гроб? То ће неминовно остати иза вас.

— Јесте, али то ће бити највећа заоставштина икада, а ја ћу бити у равни божанства.

— Тако је, али ипак смртни.

— Смрт ми је једина препрека. Радимо на томе. Решиће ваљда ови моји научници, инжењери, технолози и техничари за мог живота начин како да ме одрже што дуже... док не смисле лек за бесмртност. Или да ме клонирају у вечности — можда ћу постати жива легенда. Па и мит! Чак и ако нико други не преживи да га прича.